

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Eodem Titvlo In VI. Capitvlvm I. Cordi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

stantem impediatur aliquem, quo minus à sententia interlocutoria, vel definitiva appellet, is coram Iudice protestari potest, quòd ob talem causam seu gravamè appellare vellet, nisi prohiberetur; aut si coram Iudice non potest, vel non audet protestari, protestationem hanc faciat coram viris honestis, tunc verò perinde haberi debet, ac si appellasset, dummodo talis protestatio facta sit intra decem dies post sententiam, aut gravamen illatum.

SUMMARIUM.

1. Quid agendum, si gravatus à iudice coram ipso appellare nequeat?
2. Protestatio facta coram Iudice, vel si ea fieri non potest, coram honestis viris, æquivalet appellationi, cuius etiam naturam imitatur.

Quæstio est. Si quis gravatus à Iudice coram ipso appellare non possit, quid agendum? Respondeo, &

Dico 1. Si plures Iudices sint, qui omnes iudicare debent, coram omnibus simul congregatis appellatio faciendæ est, quòd si omnium copia haberi non possit, satis est, si fiat coram parte maiore, & aliis postea intimetur, qua de re vide *Clement. l. b. tit.*

Dico 2. Si nec maior pars haberi possit, & generatim loquendo, si appellatio coram Iudice à quo fieri nequeat, appellari debet coram Iudice ad quem. *c. Biduum. s. §. Si quis. cap. 2. q. 6. & not. Gl. ibid. verb. Coram Iphis. Innoc. hic. & And. n. 5. & videri potest Franc. b. tit. in 6.*

Dico 3. Si nec Iudicem ad quem habere aliquis possit, tunc appellet coram viris honestis, aut uno honesto, adhibitis & testibus, sicuti hic docet *Abb. n. 3. Gl. in c. 4. verb. Literis. de elect. 6.* aut coram notario, qui testibus adhibitis scripturam super hac re conficiat, teste *Alexand. hic n. 9.*

Dico 4. Si metus justus accedat, quo minus aliquis coram Iudice appellet, satis est protestari, seu coram Iudice ipso,

seu coram viris honestis, uti hic dicitur & in *l. 2. C. de his, qui per metum Iudicis non appellaverunt.*

Not. vnic. Protestatio facta coram Iudice, vel si ea fieri non potest, coram aliis honestis viris, æquivalet appellationi, quemadmodum imitatur naturam eius, ut etiam intra decem dies faciendæ sit.

EODEM TITULO IN VI.

CAPITVLVM I.

Cordi.

PARAPHRASIS.

Innoc. IV. in Lugdunensi Generali Concilio ad lites & molestias litium minuendas statuit, si quispiam intra, vel extra iudicium ab interlocutoria, aut gravamine aliquo appellare velit, causam appellandi in scripto designet, postea Apostolos petat, qui & à Iudice tradendi erunt, in istisque literis causa appellandi exprimitur, & num appellatio admissa sit, an refutata, aut forsitan appellationi duntaxat ob reverentiam Superioris delatum. postea termino secundum locorum distantiam & negotii qualitatem constituto appellanti, intra quem appellationem prosequi debeat; si appellatus ita voluerit, aut petiverit, personæ principales per seipsas, vel per procuratores instructos cum mandato ad agendum & monumentis atque actis ad causam pertinentibus accedant ad Sedem Apostolicam, ita paratè & instructè, ut, si Pontifici videbitur post expeditum appellationibus articulum, vel ex partium consensu intermissum, in causa principali cognoscenda & definienda procedatur, sicuti de jure fieri potest, & debet; his tamen, quæ circa appellationes à sententiis definitivis antiquitus statuta sunt, nequaquam immutatis; sin verò appellans ea, quæ supra dicta sunt, non observet, perinde

inde habendus est, ac si non appellaret. Insuper ad legitimas expensas condemnandus; quod si verò appellatus statutum istud contempserit, non tantum in expensas tanquam contumax condemnari debet, sed etiam contra eum in causa principali, quemadmodum de jure fieri potest, procedi: justum enim est, ut in eum jura insurgant, qui jus & Iudicem & partem adversariam eludit.

S V M M A R I V M.

1. Appellationes, quæ non sunt à definitiva, in scriptis fieri debent, causâ appellationis ostendem insertâ.
2. Appellatio à definitiva, si statim fiat, iudice adhuc pro tribunali sedente, fieri potest per verbum appello; sin fiat per intervallum, opus est scripto, non tamen necesse est, ut appellationis causa allegetur, secus est in appellatione ab interlocutoria, aut gravamina.
3. Si vult & petit appellatus partes per se vel procuratores instructos super principali, ad Curiam venire debent.
4. In appellatione ab interlocutoria, omisso appellationis articulo, iudex ad quem, causam principalem cognoscere & definire debet, si quidem aliâ in prima instantia eius iudex esse posset, & partes ita fieri postularent.
5. Conditio requisita, ut forma alicuius actus, & non observata invalidat actum.
6. Contumax in iudicio, iniuriam ac veluti contemptum infert iustitiæ, iudici & parti.

NOT. I. Discrimen est inter appellationem à sententia definitiva, & appellationes, quæ intra iudicium videlicet post citationem adversus interlocutoriâ, aut gravamen Iudicis, sive extra iudicium adversus Iudicem ipsum aut alios fiunt, quod istæ appellationes, quæ non sunt à definitiva, in scriptis fieri debeant, alioquin non valent: & causâ appellationis seu gravamen explicandum est, adeo ut iustitiæ appellationis à Iudice ad quæ

examinanda tantum sit secundum causas allegatas seu in scripto expressas. c. Cum causam. 62. h. t. & gl. hie verb. interlocutoria in fine. Neque refert, tamen si gravamen notorium sit, siquidem etiam notoria quandoque allegari debent, licet non probati, sicut hic notat Anchor. not. 3. Quod verò attinet ad appellationem à definitiva, si ea statim Iudice videlicet adhuc pro tribunali sedente, fiat, tunc sufficit verbum appello. Sin per intervallum, tum & ea in scripto fieri debet. l. 2. ff. h. 4. iunct. gl. & l. Litigatoribus. 14. C. eodem. Causam verò appellandi allegare non est necesse, quia frustra allegaretur, cum Iudex à quo, de ea cognoscere non debeat, quippe functus officio suo, sed si appelletur ab interlocutoria aut gravamine, tunc is, à quo appellatur, gravamen ad mentem reducere & removere potest, ideo decet ipsi explicare. c. Cum cessante. 60. h. t.

Præterea qui appellat à definitiva, tamen si aliquam appellandi causam nominet, tamen etiam alias causas, quas non expressit, prosequi potest, cum in causa appellationis etiam prius non allegata allegare, & non probata probare liceat. l. 4. C. de temporibus appellat: cum Ioan. 10. de fide instr.

Adde, quæ dicta sunt de appellatione à sententia definitiva, etiam locum habere in appellatione ab interlocutoria habente vim definitivæ, cum etiam per talem interlocutoriam sententiam Iudicis officium cesset teste Franc. in c. Cum cessante. col. 4. h. t. Gail, lib. 1. obseru. 130. n. 6.

Notand. II. Si adversarius non tantum acceptet appellationem, sed etiam velit, ac petat, ut tota causâ instructa ad Iudicem appellationis mittatur, eoque partes vel per se, vel per Procuratorem idoneum ad agendam causam accedant, tunc id fieri debet, idèoque Iudex compelli potest, ut acta iudicii edat, seu copiam eorum Iudiciali suo sigillo obfirmatam exhibeat, quæ ad Iudicem appellationis referentur. Qua de re Gail, l. 1. obseru. 134. Sin autem appellatio ab appellato acceptata non sit, vel etsi acceptata, tamen non postu-

postulatum, vt causa in curia agatur, tunc appellans satisfacit, si absque actis veniat, vel procuratorem mittat ad literas delegationis impetrandas. *c. Nicolao. 64. c. Interposita. 70. §. eid. b. tit. & videri potest Innoc. hic. verb. petuerit.*

- 4 Not. III. Si partes, quæ ab interlocutoria appellârunt, consentiant, vt Iudex ad quem omisso appellationis articulo causam principalem cognoscat & definiat, ipsis parendum, quandoquidem hoc conducit ad litis exitum, id verò locum tantum habet in Pontifice aliisque Iudicibus appellationis, qui causam principalem etiam per viam primæ instantiæ, seu simplicis querelæ cognoscere possunt, non autem locum habent in Archi-Episcopo, qui à subditis non nisi per viam appellationis adiri potest, neque eius iurisdictio prorogari, vt habetur in *c. 1. de foro competent. in 6. vbi gloss. verb. pratermissio* ait: quòd Archi-Episcopus omisâ ex partium voluntate appellationis causâ non possit super negotio principali cognoscere, sed remittere debeat ad Cœpiscopum, à quo appellatum, quod etiam tradit *gl. hic. verb. omisso Anchor. not. 10. Franc. §. Posthac. n. 6.*

- 5 Not. IV. Si conditio aliqua de re iure requiratur, tanquam forma actus, tunc ea non obseruata corrumpit, actus, & perinde censeatur, ac si nihil actum esset: nam in tali paria censentur, non fieri, & non legitime fieri. ita sumitur ex *hoc c.* quando dicitur, quòd appellatio ab interlocutoria sententia vel grauamine non seruatis iis, quæ hic præcipiuntur, pro non appellante haberi debent, sedque notauit *Franc. hic. §. Quòd si appellat.*

- 6 Not. V. Contumax in Iudicio veluti tripliciter delinquit, quia iniuriam ac veluti contemptum infert iustitiæ, iudici, & parti. ita significatur in fine *c.*

CAPITVLVM II.

Legitima.

PARAPHRASIS.

Si contra Iudicem ordinarium aut delega-

tum opponatur, quòd sit parti suspectus, iure statutum est, vt arbitri à partibus eligantur, qui de causa suspicionis cognoscant: sin autem ij consentire non possint, tertium aduocent, veluti diremptorem, & quòd ad hoc cogi possint à Iudice, etiam per censuram. prout hæc habentur in *c. Suspicionis. 39. de off. delegati.* Nihilominus quidam arbitri reperiuntur, qui ob vnus partis odium, aut alterius fauorem recusationis quæstionem diutius protrahunt, ita vt causa principalis non cognoscat, ea propter Innoc. IV. hic nouum statutum edit, vt Iudex arbitris competentem terminum statuatur, intra quem vel ipsi intra se, vel si consentire non possint, cum tercio quæstionem recusationis decendant; sin minùs, Iudex procedat tanquam recusatus non sit.

Hæc constitutio nihil noui continet, nisi hoc vnicum, quòd Iudex arbitris certum terminum præfigere debeat, intra quem causam suspicionis seu recusationis terminare debeant: quo finito, si arbitri non pronuntiârunt, Iudex recusatus in causa ipsa procedere potest, vide quæ dicta sunt in *c. Speciali. 61. hoc tit.*

CAPITVLVM III.

Romana.

PARAPHRASIS.

Cum Cœpiscoporum & eorundem generalium Vicariorum seu officialium vnum & idem consistorium sit, ideo si ab officiali aliquo appelletur, non ad Episcopum, cuius Officialis est, appellatio tendere debet (ne alioquin appellatio ab eodem ad eundem fiat) sed ad Curiam Metropolitanam.

De hac re dictum fuit in *c. 2. de consuet. in 6. & in c. dilecti. 66. hoc tit.*

SUMMARYM.

1. Consuetudo diuturna, si non est rationalis, non potest dare iurisditionem.

2. Archi-